

STRATEGISCH PLAN 2015-2019

OM DE 15 SECONDEN WORDT ER ERGENS OP DE WERELD EEN MEISJE BESNEDEN

INTACT VZW

Vooruitgangsstraat 333

1030 Brussel

België

Telefoon: +32 (0)2 539 02 04

Fax: +32 (0)2 215 54 81

E-mail: contact@intact-association.org

www.intact-association.org

BE 48 3630 4791 6727

Verantwoordelijke uitgever: Céline Verbrouck, voorzitter INTACT vzw

INHOUDSTAFEL

01. VROUWELIJKE GENITALE VERMINKING

02. INTACT IN HET KORT: VISIE & MISSIE

03. DE BELGISCHE CONTEXT

04. DE BEGUNSTIGDEN

05. ONZE PARTNERS

06. ONZE DOELSTELLINGEN EN DE IMPACT ERVAN

01. VROUWELIJKE GENITALE VERMINKING (VGV)

Volgens de WGO¹ omvat VGV “de gedeeltelijke of gehele verwijdering van de externe vrouwelijke genitaliën om niet-medische redenen.”

VGV heeft ernstige gevolgen voor de gezondheid van vrouwen en meisjes. Het is een inbreuk op de fundamentele rechten en is in talrijke landen bij wet verboden, België inbegrepen.

[afbeelding]

WERELDWIJD ZIJN ER 130 MILJOEN BESNEDEN VROUWEN

500.000 IN EUROPA

13.000 IN BELGIË

PREVALENTIE VAN VROUWELIJKE GENITALE VERMINKING IN DE WERELD

Percentage van vrouwen die genitale verminking hebben ondergaan

Beperkt tot bepaalde gemeenschappen

Gevallen gemeld onder de migrantenbevolking

Land	Prevalentie %15-49 jaar	Land	Prevalentie %15-49 jaar	Land	Prevalentie %15-49 jaar
Benin	12,9	Guinee	95,6	Oeganda	1,4
Burkina Faso	75,8	Guinee-Bissau	44,5	Centraal- Afrikaanse Republiek	35,9
Kameroen	1,4	Irak	8,1	Senegal	25,7
Ivoorkust	38,2	Kenia	27,1	Sierra Leone	88,3
Djibouti	93,1	Liberia	45	Somalië	97,9
Egypte	91,1	Mali	85,2	Tanzania	14,6
Eritrea	88,7	Mauritanië	72,2	Tsjaad	44,2
Ethiopië	74,3	Niger	2,2	Togo	3,9
Gambia	78,3	Nigeria	30	Jemen	38,2
Ghana	3,8	Noord-Soedan	69,4		

1 WGO, definitie van vrouwelijke genitale verminking (vertaald):
<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs241/en/>

02. INTACT IN HET KORT

VISIE & MISSIE

MEER DAN 200 JURIDISCHE CONSULTATIES / JAAR (20 PERSONEN)

BEHEER VAN EEN TIENTAL MELDINGEN VAN EEN RISICO OP BESNIJDENIS / JAAR

MEER DAN 500 OPLEIDINGEN AAN PROFESSIONALS / JAAR

ONGEVEER 10.000 BEZOEKEN AAN DE WEBSITE / JAAR

4 DEELTIJDSE JURISTEN (3FTE)

DRIETALIGE VZW DIE OP HEEL HET BELGISCHE GRONDGEBIED WERKT

STICHTEND LID EN BEHEERDER VAN DE VZW END-FGM EUROPEAN NETWORK

IN BELGIË IS INTACT DE ENIGE VERENIGING DIE JURIDISCHE EXPERTISE OVER VGV-KWESTIES HEEFT EN DEZE AANBIEDT. INTACT WERD DOOR EASO² UITGEKOZEN ALS EXPERT OM BEPAALDE VRAGEN OVER ASIEL EN GENDER TE BEHANDELEN.

INTACT werd in 2008 opgericht na talrijke aanmoedigingen om een dergelijke vereniging op poten te zetten. Deze aanmoedigingen kreeg ik tijdens ontmoetingen met onder andere magistraten, advocaten, GAMS België, artsen en politici.

Er ontbrak in België een juridisch expertisecentrum aangaande de problematiek van VGV. Een dergelijk centrum moest een aanvulling zijn op de al bestaande acties van verenigingen, de institutionele en gerechtelijke sector. Het moest volledig gericht zijn op preventie en het zoeken naar oplossingen, steeds met respect voor de culturele identiteit en de wet.

Vanaf het prille begin werd INTACT gezien als een zeer professionele vereniging, **zorgvuldig en op zoek naar consensus.**

De vereniging ontwikkelt steeds verschillende partnerschappen, de werking kan worden opgevat als een gezamenlijk **beraad** en engagement ten voordele van de mensenrechten.

De drijfveer achter dit project was voor mij om tot **een correcte gerechtigheid** te komen, wat uiteraard een werk is zonder einde.

Mevr. Celine Verbrouck
Voorzitster van vzw INTACT

VISIE

INTACT draagt bij tot een open en multiculturele samenleving die de rechten van de mens en de migrant hoog houdt door gelijkheid en non-discriminatie te bevorderen.

INTACT neemt deel aan de wereldwijde strijd om een einde te maken aan vrouwelijke genitale verminking (VGV) en draagt bij aan de strijd tegen het geweld t.o.v. vrouwen en meisjes.

INTACT moedigt het “empowerment”-proces van vrouwen aan. Dit houdt de bewustwording in van vrouwen over hun rechten en hun mogelijkheden om die te doen gelden.

MISSIE

De fundamentele missie van INTACT is om vrouwen en meisjes te beschermen tegen vrouwelijke genitale verminking en daarmee verbonden geweld (zoals gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld) via de naleving van de internationale, Europese en nationale normen en via:

- het onderzoek naar en de ontwikkeling van juridische middelen;
- het politieke pleidooi (verdediging van de rechten op politiek niveau);
- de opleiding van professionals;
- de ontwikkeling van een multidisciplinaire aanpak met de verschillende actoren die met VGV worden geconfronteerd.

INTACT WAAKT EROVER DAT DE STRIJD TEGEN VGV EEN PRIORITEIT VAN DE POLITIEKE VERANTWOORDELIJKEN BLIJFT.

03. DE BELGISCHE CONTEXT

4000 MEISJES LOPEN RISICO OP BESNIJDENIS

Vandaag weten we dat het aantal meisjes in België dat een risico op besnijdenis loopt, hoog is. De studie van Dubourg en Richard (2014), uitgevoerd in opdracht van de FOD Gezondheid, toont aan dat besnijdenis betrekking heeft op zo'n 17 000 in België verblijvende vrouwen en meisjes. 4000 meisjes zouden ook het "risico" op besnijdenis lopen, vooral in geval van terugkeer naar hun land van herkomst.

Op basis van wat we weten van andere Europese landen, kunnen we besnijdenis op ons grondgebied niet uitsluiten.³ Talrijke artsen en verpleegsters werden al met geconfronteerd met vragen naar het uitvoeren van een besnijdenis.⁴

3 Het verslag van 2013 van het "European institute for gender equality" (EIGE) getiteld "Female genital mutilation in the European Union and Croatia" vermeldt in het bijzonder (blz. 44) dat er in meerdere Europese landen besnijdenissen zijn uitgevoerd. In Frankrijk waren er 29 rechtzaken, in Spanje 6 en in Zweden en Italië 2. Denemarken en Nederland hebben elk één rechtzaak geregistreerd. Het verslag kan worden geraadpleegd op de site www.eige.europa.eu

4 Leye E, Ysebaert I, Deblonde J, Claeys P, Vermeulen G, Jacquemyn Y, Temmerman M. 2008. Female genital mutilation: knowledge, attitudes and practices of Flemish gynaecologists. Eur J Contracept Reprod Health Care 13:182-90

Strafrechtelijk verbod

maar geen veroordelingen

In 2001 nam België een specifieke bepaling in het strafwetboek op die de praktijk van VGV verbiedt. Sinds deze bepaling van kracht ging, heeft deze echter slechts tot een beperkt aantal klachten geleid waarvan geen enkele een gerechtelijke procedure tot gevolg had. Deze stilte is ongetwijfeld enerzijds te wijten aan het taboe rond VGV - bron van loyaliteitsconflicten binnen gezinnen - en anderzijds aan een gebrek aan kennis over deze thematiek door tal van professionals die met de betrokken vrouwen en meisjes in contact komen. Het is dus moeilijk om de problematische situaties aan het licht te brengen en ze op passende wijze te beheren.

Een reden voor asiel

die niet altijd erkend wordt

Hoewel VGV door asielzoekers wordt ingeroepen als grond voor vervolging, lijkt het dat vele beslissingen de vereisten van het Europese gemeenschapsrecht, omgezet in Belgisch recht, niet voldoende integreren.

Verbeteren van de bescherming van meisjes en vrouwen

Ter gelegenheid van dag voor de uitbanning van geweld tegen vrouwen op 25 november 2013 heeft de Europese Commissie krachtige voornemens genomen om zowel in de Europese Unie als daarbuiten tegen vrouwelijke genitale verminking te strijden. Het actieplan voorziet verbeterde hulp aan slachtoffers, ondersteuning voor professionals, een gemakkelijkere toepassing van de nationale anti-VGV-wetten en een betere bescherming tijdens de asielprocedure van vrouwen die een risico lopen op besnijdenis.

Door het ondertekenen van de internationale verdragen ter bescherming van de mensenrechten en in het bijzonder het Verdrag voor de Rechten van het Kind, verbindt België er zich toe om alle nodige maatregelen te nemen om kinderen tegen mishandeling te beschermen en de traditionele praktijken die schadelijk zijn voor hun gezondheid af te schaffen. De ondertekening van het Verdrag van Istanbul door België in 2012 bevestigt de wil van ons land om krachtig op te treden tegen geweld t.o.v. vrouwen, in het bijzonder tegen VGV en gedwongen huwelijken.

Het NAP 2010-2014 ter bestrijding van partnergeweld en vormen van intrafamiliaal geweld voorziet een versterking van de middelen voor preventie en ondersteuning van (potentiële) slachtoffers. Een nieuw actieplan is voorzien voor de periode 2015-2019.

De economische crisis:

een mogelijk verlies van interesse

Paradoxaal is dat hoewel de voornemens van de Belgische en Europese overheden om tegen VGV en geweld tegenover vrouwen te strijden toenemen, het risico dat de huidige economische en sociale context deze problematiek naar de achtergrond duwt, zeer reëel is. Zolang de financiële crisis blijft voortduren, moeten we erover waken dat de interesse en het

engagement van de overheden in de strijd tegen VGV niet verslapt. Het gevaar op gewenning of verlies aan interesse in verband met deze thematiek is op alle niveaus aanwezig.

De uitdagingen van INTACT

In dat verband kunnen we talrijke juridische kwesties aanhalen. Op de eerste plaats moeten professionals opgeleid worden, ze moeten goed geadviseerd worden en over de juiste middelen beschikken. Er moet ook een pleidooi gevoerd worden om ervoor te zorgen dat het Europese en internationaal recht door de Belgische overheden wordt nageleefd en in Belgisch recht wordt omgezet.

Op lange termijn moet België haar nationaal actieplan blijven volgen, verder uitwerken en de uitvoering ervan waarborgen.

04. DE BEGUNSTIGDEN

AFKOMST VAN DE MENSEN DIE IN 2013 ONS ADVIES HEBBEN GEVRAAGD

Marokko
Tanzania
Gambia
Mali
Tsjaad
Liberia
Ethiopië
Eritrea
Egypte
Kenia
Ivoorkust
Soedan
Mauritanië
Kameroen
Nigeria
Sierra Leone
Senegal
Somalië
Djibouti
Guinee

Vrouwen, meisjes en ouders die ondersteuning nodig hebben bij hun asielaanvraag of melding van risico op besnijdenis.

*Professionals*⁵ die een rechtstreekse relatie met de betrokken personen hebben, via activiteiten en de verspreiding van middelen ter ondersteuning van hun vaardigheden zoals opleidingen, colloquia, handleidingen of aanbevelingen.

De *Belgische en Europese* overheden, via ons politiek pleidooi.

GETUIGENIS VAN BELLA

“Ik wil heel het team van INTACT van harte bedanken voor hun zeer nuttige hulp. Dankzij hun advies heeft mijn dochter bescherming tegen besnijdenis gekregen.”

⁵ Bijvoorbeeld werknemers uit de psychologische, medische of sociale sector, advocaten, magistraten en de politie.

05. ONZE PARTNERS

INTACT werkt in een netwerk van enkele honderden partners, zowel verenigingen, instellingen, als politieke en academische vertegenwoordigers.

INTACT maakt deel uit van een Belgisch en internationaal weefsel van verenigingen en instellingen, met inbegrip van politiediensten en de gerechtelijke sector⁶, die gelijkaardige belangen en waarden verdedigen. Frequente uitwisselingen en samenwerkingen verrijken onze aanpak en helpen ons de voorziene acties verder uit te werken.

Wanneer de benaderingen elkaar aanvullen, wordt er nauw samengewerkt met andere verenigingen, in het bijzonder met het BCHV, in asielzaken, of GAMS België⁷, voor het organiseren van opleidingen, het beheer van meldingen en het politieke pleidooi. Wat de gedwongen huwelijken betreft, is INTACT lid van de algemene vergadering van het “Réseau Mariage et Migration” en werkt ze actief samen aan de activiteiten.

INTACT positioneert zich in het Europese debat door samenwerkingen met verenigingen met gelijkaardige doelstellingen te bevoorrechten⁸ waarbij er contacten met de Europese instellingen worden ontwikkeld, zoals de Europese Commissie of het EASO (European Asylum Support Office).

[graphique:]

Politie

Justitie

Belgische, Europese en internationale ngo's

Europese en internationale instellingen

Buitenlandse experts

Academische spelers

Asielinstanties

Op transnationaal niveau ontwikkelt INTACT verbanden met de verenigingswereld en buitenlandse juristen en advocaten (Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Nederland).

INTACT werkt eveneens nauw samen met het Agentschap van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen (UNHCR), EASO en andere internationale agentschappen en neemt deel aan internationale debatten.

De academische partners zijn op hun beurt essentieel en dragen bij tot de verdieping van fundamentele kwesties en de vooruitgang van het debat.

Mensen die beslissingen nemen of invloed hebben op alle niveau's, vormen de nodige impuls om ervoor te zorgen dat VGV en geweld t.o.v. vrouwen een prioriteit blijft in onze maatschappij

6 Bijvoorbeeld werknemers uit de psychologische, medische of sociale sector, advocaten, magistraten en de politie.

7 Groep voor de afschaffing van seksuele verminking (www.gams.be)

8 GAMS Frankrijk, “Excisions parlons-en”. Bovendien is INTACT partner van de campagne “END-FGM” van Amnesty International en stichtend lid van de vzw End-FGM European Network

en dat concrete acties worden ondernomen om deze praktijken tegen te gaan. Het succes van onze acties en het respect voor de rechten van meisjes en vrouwen hangen van deze betrokkenheid af.

Onze actie is ten slotte niet mogelijk zonder de financiële partners die onze visie delen en onze projecten ondersteunen.

06. ONZE DOELSTELLINGEN EN DE IMPACT ERVAN

We kunnen de bescherming van kinderen en vrouwen die het slachtoffer zijn van, of het risico lopen op VGV in twee niveaus indelen: de **internationale bescherming** (asiel) en de **nationale bescherming** (opsporing en bescherming van meisjes en vrouwen die in België verblijven en het slachtoffer zijn van, of risico lopen op, VGV). Deze twee niveaus zijn echter nauw met elkaar verbonden in de mate waarin de beschermende en strafrechtelijke aspecten bijvoorbeeld betrekking hebben op een meisje of vrouw die een asielaanvraag indient.

INTERNATIONALE BESCHERMING (ASIEL)

Het Verdrag van Genève biedt internationale bescherming aan mensen die hun land ontvluchten om redenen verbonden met ras, nationaliteit, godsdienst, politieke opinie of het behoren tot een bepaalde sociale groep. België heeft onlangs zijn engagement om vrouwen die het slachtoffer zijn van, of bedreigd worden door genitale verminking, bevestigd.

[graphique:]

Verbeteren van de BEGELEIDING van asielzoekers die VGV als grond voor vervolging invoeren

- Professionals opleiden / sensibiliseren
- Juridisch advies geven
- Hulpmiddelen ontwikkelen
- Interviews

Meer REKENING HOUDEN met genderkwesties

- Pleidooi
- Juridisch activisme

Een MULTIDISCIPLINAIRE EN INNOVERENDE KIJK ontwikkelen

- Integratie in het Europese en internationale netwerk
- Organisatie van colloquia en conferenties
- Beheer van een documentatiecentrum

Sinds verschillende jaren kennen de asielinstanties een bescherming toe aan vrouwen die het risico lopen op, of slachtoffer zijn van besnijdenis of van wie het kind bij terugkeer naar het land van herkomst een risico loopt op besnijdenis. België was hier sinds enkele jaren pionier in. Ze heeft bovendien het aannemen van de volgende resolutie van de Verenigde Naties van 20 december 2012 ondersteund: **“Intensifying global efforts for the elimination of female genital mutilations”**⁹. Deze roept de staten op om speciale aandacht te schenken aan internationale bescherming en steun aan vrouwen en meisjes die het slachtoffer van VGV zijn of die het risico daarop lopen.

Een mededeling van de Commissie aan het Europese Parlement en de Raad van 25 november 2013 getiteld **“Vrouwelijke genitale verminking uitbannen”** bepaalt dat Lidstaten de bescherming van vrouwen die risico op VGV lopen, in het huidige wetgevende kader van de EU inzake asiel moeten waarborgen.

⁹ Resolutie A/RES/67/146 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties: “Intensifying global efforts for the elimination of female genital mutilations,” online te raadplegen op <http://www.un.org>

Een **resolutie van het Europees Parlement van 6 februari 2014**¹⁰ en de **Conclusies van de Raad van de Europese Unie**¹¹ bekrachtigen het engagement van de Commissie zoals in de vermelde mededeling wordt uiteengezet.

Laten we ten slotte in herinnering brengen dat de herschikkingen van de Europese richtlijnen over de opvang en de procedure die in 2015 in nationaal recht moeten worden omgezet, de Lidstaten verplichten om rekening te houden met kwetsbare groepen en de identificatie ervan, en om aangepaste asielprocedures te voorzien.

Wat de door Europa gewenste harmonisering betreft, onderscheidt België zich door het flagrante gebrek aan harmonisering, gezien de praktijken van asielinstanties in verband met de interpretatie van VGV-kwesties. In april 2014 werd er een nieuwe wet gestemd om een einde proberen te maken aan deze tekortkomingen¹².

In deze context wil INTACT ertoe bijdragen dat er bij asielprocedures meer rekening wordt gehouden met genderkwesties en dat de integratie van het Europese gemeenschapsrecht in het Belgisch recht wordt gewaarborgd.

Het is dus noodzakelijk om de professionals te ondersteunen en hun vaardigheden te versterken zodat de rechten van vrouwen en meisjes in elke situatie adequaat worden verdedigd.

Meer rekening houden met de dimensies gender en VGV

INTACT wordt regelmatig geconfronteerd met negatieve beslissingen, waarbij uitgeprocedeerde asielzoekers het gevaar lopen naar hun land van herkomst te worden teruggestuurd. Bovendien werd er een beduidend verschil in rechtspraak tussen de taalrollen vastgesteld inzake het beoordelen van de behoefte aan bescherming, wat in het licht van non-discriminatieprincipes ontoelaatbaar is. De motivering van de beslissingen van het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de Staatlozen is trouwens niet altijd samenhangend.

In deze context is het fundamenteel om een **pleidooi** te houden opdat er meer rekening met genderkwesties wordt gehouden. Dat is hoofdzakelijk gericht aan de asielinstanties en andere relevante sectoren (Staatssecretaris voor asiel en migratie, FOD Gelijke Kansen, EASO¹³). Dit pleidooi is des te crucialer aangezien de Lidstaten de verplichting hebben om tegen 2015 de Europese richtlijnen om te zetten. Tussen 2014 en 2018 zullen we vooral een opvolging doen

10 Brussel, 25.11.2013 COM(2013) 833 final: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en Raad, Vrouwelijke genitale verminking uitbannen; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0833:FIN:NL:PDF>

11 Resolutie van het Europees Parlement van 6.02.2014 over de mededeling van de Commissie «Vrouwelijke genitale verminking uitbannen» (2014/2511(RSP)).

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0105+0+DOC+XML+V0//NL>

12 Wet van 10 april 2014 houdende diverse bepalingen met betrekking tot de procedure voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en voor de Raad van State, SB 21/05/2014; van kracht op 31/05/2014.

13 European Asylum Support Office

van de aanbevelingen die INTACT in juni 2012 heeft uitgegeven en in 2014 heeft geactualiseerd¹⁴: “Internationale bescherming en vrouwelijke genitale verminking: 11 aanbevelingen van INTACT”. Een jaarverslag zal de opvolging van de bij deze kwesties betrokken instellingen weergeven.

Het pleidooi zal zich steeds op analyses (studies) baseren die uitgevoerd worden om een antwoord te bieden op specifieke behoeften of op conclusies die door expertengroepen worden uitgegeven (evidence-based).

INTACT is trouwens van plan een zeer actieve rol te gaan spelen op gerechtelijk vlak (het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bijvoorbeeld) om elk dossier te ondersteunen dat bijzonder representatief is voor een meer algemene situatie en dat de moeite loont om aan het licht te worden gebracht. In voorkomend geval zullen de interventiecriteria van dit **juridisch activisme** elk jaar opgesteld en herzien worden.

GETUIGENIS VAN AICHA

“Waar ik vandaan kom, kon ik mijn dochter Fatoumata niet langer tegen een besnijdenis beschermen. De steun van INTACT was zeer belangrijk, zowel de ondersteuning van de advocaat als de hulp bij het indienen van een nieuwe asielaanvraag. Uiteindelijk heb ik bescherming gekregen voor mijn dochter en mijzelf, terwijl mijn asielaanvraag tot twee keer toe verworpen werd. Dankzij deze steun weet ik dat mijn dochter nooit besneden zal worden.”

GEWENSTE IMPACT

Alle beslissingen en arresten van de asielinstanties worden naar behoren gemotiveerd in het licht van de internationale rechtsregels. Ze houden rekening met de genderdimensie en de specifieke behoeften van de verzoekers en het belang van het kind.

Verbetering van de begeleiding van asielzoekers die VGV als grond van vervolging inroepen

VGV en andere vormen van geweld tegenover vrouwen zijn slechtgekende thema's voor het merendeel van advocaten of professionals inzake vluchtelingenrecht. Rekening houdende met de technische aspecten van deze kwesties, vinden wij het nodig om de vaardigheden van de professionals die tussenkomen in asioldossiers met gendergebonden geweld, te versterken. Aangezien het om slachtoffers van lichamelijk of psychologisch geweld gaat, worden we hier geconfronteerd met een groep mensen met bijzondere behoeften. De beleving van asielzoekers vereist een passende ondersteuning en begeleiding die vaak ontbreekt. De beoordeling van de geloofwaardigheid van hun situatie in het bijzonder vormt dikwijls een probleem.

In het kader van deze doelstelling stelt INTACT een ondersteuning voor aan professionals via de organisatie van **tweedelijns juridische consultaties**¹⁵ evenals **bewustmakingsessies en**

14 http://www.intact-association.org/images/stories/news/update_Intact_NL2014.pdf

opleidingen voor professionals.¹⁶ Van nu tot 2018 zal INTACT eraan werken om de goedkeuring van de asielinstanties te verkrijgen om een “pilot”-opleiding bij hun te organiseren.

Wij waken er bovendien over om de kwaliteit van de interventies van professionals te verbeteren via de **ontwikkeling van hulpmiddelen** (zoals handleidingen, het bijwerken van de databank met de nationale of internationale rechtspraak, nieuwe verslagen, studies, informatie over het land van herkomst). INTACT organiseert eveneens **intervisiesessies** die als doel hebben om professionals een uitwisselingsruimte te geven om ervaringen, hulpmiddelen, goede praktijken en rechtspraak te delen met hun gelijken.

GETUIGENIS CATHY VAN CUTSEM, ADVOCATE

“Het is steeds in alle vertrouwen dat ik de hulp van INTACT vraag in dossiers van asielzoeksters die VGV of een gedwongen huwelijk hebben ondergaan of het risico daarop loopt. Het team biedt een luisterend oor en geeft snel juridisch advies en informatie over deze problematiek, beide van een uitstekende kwaliteit. De ondersteuning van INTACT kan beslissend zijn om vervolgingen of een risico daarop bij terugkeer naar het land van herkomst, aan te tonen.”

GEWENSTE IMPACT

- De professionals die een rol spelen in het kader van de asielprocedure worden over de thematiek geïnformeerd;
- De professionals die in contact staan met het doelpubliek hebben toegang tot een juridische adviesdienst evenals informatiemiddelen die regelmatig worden bijgewerkt zodat ze de kwaliteit van hun interventie kunnen verbeteren;
- De verbetering van de kwaliteit van de interventies in dit kader is waarneembaar en heeft invloed op de besluitvorming betreffende asiel.

Een interdisciplinaire en innoverende kijk ontwikkelen

INTACT creëert een interdisciplinaire en innoverende ruimte om ideeën te delen en concrete antwoorden op complexe situaties aan te brengen. De uitwisselingen met de verschillende actoren verlopen via op dynamische en constructieve wijze, met oog voor ieders opdracht.

De bedoeling is om de **samenwerking** met nationale en internationale verenigingen, asielinstanties, de betrokken politieke en institutionele spelers evenals internationale instellingen (HCR¹⁷, Europese Commissie, EASO¹⁸) **te versterken**.

15 De bedoeling is een diepgaand juridisch advies over een bepaalde situatie te geven. INTACT werkt samen met de advocaat en biedt expertise in de materie voor een optimale verdediging van het dossier, via de overdracht van rechtspraak, passende argumentatie of nuttige informatie.

16 Advocaten, voogden van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen of psychosociale werkers in contact met het doelpubliek (bijv. Fedasil)

17 Vluchtelingenagentschap van de Verenigde Naties

18 European Asylum Support Office

Er wordt voor nauwe samenwerkingen met gespecialiseerde advocaten gezorgd om de evolutie van de rechtspraak op te volgen (rechtspraakstudies) of, waar dat nodig is, dieper in te gaan op juridische kwesties.

INTACT stelt haar expertise ter beschikking om hulp te bieden bij thema's verbonden met asiel, gender en jeugd in nationale en internationale instellingen (bijv. EASO, CGVS, HCR, Europese Commissie) en in nauwe samenwerking met andere verenigingen die dezelfde doelstellingen hebben (End FGM-campagne, BCHV).

In dit kader wordt er **om de twee jaar** een **colloquium** of seminarie georganiseerd om alle belangrijke spelers te verenigen en ideeën en praktijken te vergelijken.

INTACT zal ook haar **documentatiecentrum** ontwikkelen om informatie ter beschikking te stellen voor verschillende actoren¹⁹ die hiernaar op zoek zijn.

GEWENSTE IMPACT

- Ruimtes voor een multidisciplinaire reflectie en uitwisseling scheppen en beheren, zodat deze tot vernieuwende oplossingen kunnen leiden. Ze worden als zodanig erkend en aangewend door personen die op verschillende niveaus beslissingen kunnen nemen of invloed uitoefenen.
- De deelname aan deze uitwisselingen moedigt het engagement van de verschillende actoren t.a.v. VGV aan en bevordert de uitvoering van internationale en Europese teksten.

¹⁹ Zoals advocaten, magistraten, studenten en journalisten

NATIONALE BESCHERMING

In 2001 heeft België een specifieke bepaling (artikel 409) in haar strafwetboek opgenomen om vrouwelijke genitale verminking te verbieden. Die werd in 2014 aangevuld met een bepaling die het aanzetten tot VGV bestraft²⁰. De aanneming van deze bepaling heeft een sterke normatieve waarde. Vrouwelijke genitale verminking is een vorm van mishandeling en moet als dusdanig worden beschouwd.

[graphique:]

NATIONALE BESCHERMING

VERBETEREN VAN DE OPSPORING van personen die slachtoffer zijn van, of een risico lopen op VGV

- Pleidooi
- Hulpmiddelen ontwikkelen
- Verspreiding van aanbevelingen aan politici
- Verspreiding van richtsnoeren aan professionals

Een MULTIDISCIPLINAIRE EN INNOVERENDE KIJK ontwikkelen

- Integratie in het Europese en internationale netwerk
- Coördinatie van studies
- Organisatie van colloquia en conferenties
- Beheer van een documentatiecentrum

DE TOEGANG TOT HET GERECHT BEGUNSTIGEN

DE BESCHERMINGSMECHANISMEN VERSTERKEN

- De multidisciplinaire samenwerking tussen professionals verbeteren
- Meldingen ontvangen en beheren
- Professionals sensibiliseren/opleiden

²⁰ Wet van 5 mei 2014 tot wijziging van artikel 409 van het Strafwetboek, houdende de strafbaarstelling van het aanzetten tot genitale verminking bij vrouwen, B.S. 2 juli 2014.

Sinds deze wet meer dan 13 jaar geleden van kracht ging, werd slechts een heel beperkt aantal klachten ingediend, waarvan geen enkele tot gerechtelijke vervolging heeft geleid. Het aantal meldingen voor risico op besnijdenis is bovendien erg laag.

Een actieonderzoek van de Federatie Wallonië-Brussel (De Brouwere et al. 2013) toont dat de gespecialiseerde verenigingen samen 60 meldingen hebben geteld tussen 1 januari 2009 en 31 december 2013. Het merendeel van deze meldingen zijn uit 2012 en 2013, jaren waarin intensiever opleidingen aan professionals werden gegeven.

Zoals benadrukt door het Verdrag van Istanbul en de resolutie van de Verenigde Naties van 20 december 2012 is het ontegensprekelijk dat opleiding een onontbeerlijk element is om de kennis van professionals te verbeteren, evenals hun vaardigheden om risico's op te sporen en te beheren. Het is een moeilijke taak, gezien er vele professionals uit uiteenlopende sectoren met de betrokken personen in contact komen.

De huidige context en de realiteit op het terrein tonen ons hoe erg nodig het is om, zoals in andere Europese landen zoals Nederland of Groot-Brittannië, richtsnoeren te implementeren voor een betere preventie en bescherming van VGV-slachtoffers of meisjes en vrouwen die het risico daarop lopen.

In haar Communicatie van november 2013²¹ aan het Europese Parlement en de Raad moedigt de Europese Commissie de Lidstaten aan om hun beschermingssysteem te versterken door de coördinatie en samenwerking tussen de verschillende betrokken diensten te verbeteren.

De huidige uitdaging bestaat erin ervoor te zorgen dat de interventies gecoördineerd, samenhangend en doeltreffend zijn, met respect voor de kinderen en families, maar ook met respect voor de wet. Dat op alle niveaus en rekening houdend met communautaire verschillen.

Het verbeteren van de opsporing

Het verbeteren van de opsporing bestaat er vooral in een pleidooi te houden bij de professionals die met de betrokken meisjes en vrouwen in contact komen. Velen onder hen werden nog nooit met de problematiek van VGV geconfronteerd. Ze zijn er dus van overtuigd dat dit niet voor hen van toepassing is en zijn niet geïnteresseerd in voorstellen i.v.m. ontmoetingen en opleidingen. De uitdaging bestaat er niet alleen uit hen te sensibiliseren, maar ook om ervoor te zorgen dat er binnen hun instelling speciale aandacht aan VGV wordt geschonken.

Om deze doelstelling te bereiken, zijn we van plan om jaarlijks vijf vertegenwoordigers van de sectoren jeugd, magistratuur en politie te ontmoeten. We zullen deze ontmoetingen opvolgen, in het bijzonder via de organisatie van opleidingen en het onderhouden van een dialoog.

Wat de opleiding betreft, is er de volgende 5 jaar een pleidooi nodig bij het Ministerie van Onderwijs om ervoor te zorgen dat de VGV-thematiek geïntegreerd wordt in de initiële opleidingen van actoren die fundamenteel zijn in de preventieketen (zoals sociale assistenten,

21 Brussel, op 25.11.2013 COM(2013) 833 final: Mededeling van de Commissie aan het Europese Parlement en Raad, Vrouwelijke genitale verminking uitbannen; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0833:FIN:NL:PDF>

politie, magistraten, artsen, verplegers). We zullen eveneens jaarlijks een opleiding organiseren voor de leden van de balie (afdeling jeugd en vreemdelingen), politiediensten en magistratuur.

We zullen de professionals bovendien ondersteunen via de **ontwikkeling van hulpmiddelen** zoals handleidingen, informatiebrochures of aanbevelingen. Er wordt per jaar een bijdrage voorzien. Vanaf 2016 plannen we de ontwikkeling van een Belgische e-learning die gebaseerd zal zijn op de e-learning die op Europees niveau door UNITED to End FGM ontwikkeld werd om de opleiding van professionals uit de gezondheidszorg, asiel en jeugd te ondersteunen.²²

Bovendien hebben INTACT en GAMS België in januari 2014 de aanbevelingen afrond om het preventie- en beschermingsproces van vrouwen en meisjes die het slachtoffer zijn van VGV of daar risico op lopen, te verbeteren. Deze aanbevelingen zijn de synthese van meerdere jaren ervaring en reflectie²³.

In de Franse Gemeenschap werden deze **aanbevelingen** ter goedkeuring ingediend bij de overheden en instellingen die bevoegd zijn inzake preventie en bescherming van de jeugd²⁴. Ze werden vervolgens op 27 januari 2014 voorgesteld aan de parlementsleden van de Franse Gemeenschap. We moeten tussen nu en 2015 de aanneming van een parlementaire resolutie hierover ondersteunen.

Deze aanbevelingen zullen begin 2015 in “**richtsnoeren**” voor professionals worden omgezet. Het gaat om een beknopte brochure met advies dat aan elke actor van interventie aangepast is om zo de VGV-thematiek in de preventie-acties te kunnen integreren. Dit hulpmiddel bevat eveneens goede praktijken, thematische fiches, procedureschema's en referentieadressen om de samenwerking tussen professionals uit verschillende sectoren aan te moedigen. Vanaf 2015 zullen op grote schaal richtsnoeren onder de betrokken professionals worden verspreid. De bedoeling is om de uitvoering ervan door de verschillende actoren aan te moedigen. Er zal een jaarlijkse evaluatie worden gehouden, verbanden met de doelstellingen van “NAP Partnergeweld en intrafamiliaal geweld 2014-2018”.

In mei 2014 hebben de verenigingen die gespecialiseerd zijn in de strijd tegen VGV (INTACT, GS-VGV en GAMS) via de Gezamenlijke Strategie in de Strijd tegen VGV (GS-VGV) een “**VGV-preventiekit**” op punt gesteld, om de toegang tot het geheel aan VGV-preventiemiddelen dat in België beschikbaar is te vergemakkelijken, in het bijzonder ter gelegenheid van de talrijke reizen naar het land van herkomst in de vakantieperiode. Deze kit bevat met name een beslissingsboom waarmee professionals het risico op VGV kunnen beoordelen en kunnen beslissen welke procedures ze in functie van het beoordeelde risico dienen te volgen. De bedoeling is dat de professionals zich deze hulpmiddelen eigen maken.

Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, werd de samenwerking met het VKF²⁵ die in 2012 was aangevat, verlengd. Dit om de aanbevelingen te verfijnen die INTACT in maart 2013 heeft uitgewerkt samen met GAMS en het ICRH²⁶ en die gaan over het opsporen, de risicobeoordeling, het beheer van VGV en de samenwerking tussen professionals. Bovendien

22 <http://www.uefgm.org/>

23 Aanbevelingen om het preventie- en beschermingsproces van vrouwen en meisjes die het risico lopen op, of het slachtoffer zijn van VGV te verbeteren”, voorstellen van GAMS België en INTACT met het Netwerk van Gezamenlijke strategie in de strijd tegen VGV, www.intact-association.org

24 In de Franse Gemeenschap zullen de aanbevelingen voorgesteld worden aan de “commissions maltraitances” van Nijvel, Bergen, Brussel en Luik.

25 Vlaams Forum Kindermishandeling

26 International Center for Reproductive Health

heeft het Vlaamse parlement op 25 oktober 2013 een resolutie gestemd die de rol van INTACT als expertisecentrum in de strijd tegen VGV vermeldt.

GETUIGENIS VAN CAROLINE, VERPLEEGSTER BIJ EEN PMS/PSE-dienst

“Bij onze samenwerking was ik zeer tevreden met jullie manier van werken: de hulpmiddelen op het terrein inzetten, ons informeren over hoe we het probleem met het gezin en het kind kunnen aankaarten, de theoretische hulpbronnen, de beschikbaarheid en de opvolging die jullie doen.”

GEWENSTE IMPACT

- Het aantal professionals dat bewust gemaakt en opgeleid wordt over de problematiek van VGV stijgt jaar na jaar in alle betrokken sectoren.
- De thematiek van VGV wordt geïntegreerd in de basis- en voortdurende opleidingen en hangt niet meer enkel af van de goede wil van bepaalde diensten om een dergelijke opleiding te volgen.
- Echte richtsnoeren die de preventie verbeteren, worden zowel in Vlaanderen als in Wallonië aangenomen. Ze worden breed verspreid en de betrokken professionals leren ze beetje bij beetje kennen en volgen ze op.

De beschermingsmechanismen versterken

Het hoofddoel in de versterking van de beschermingsmechanismen van de (potentiële) slachtoffers van VGV is het verbeteren van de multidisciplinaire samenwerking tussen de verschillende actoren, of ze nu uit de medische, psychische, sociale of gerechtelijke sector komen. Op dit ogenblik lijkt het beheer van kindermishandeling sterk verzuimd binnen elke instelling. Er worden weinig contacten en informatie doorgegeven tussen de verschillende spelers (materniteit en **diensten voor preventieve geneeskunde voor de vroege kinderjaren** evenals de schoolgeneeskunde).

Deze kwestie overstijgt de thematiek van VGV, maar blijkt fundamenteel voor een doeltreffend beheer van dit soort vorm van kindermishandeling. Dit aspect zal vanaf 2015 met de actoren op het terrein en de politieke verantwoordelijken moeten worden besproken. Het hierboven vernoemde jaarverslag zal de vooruitgang van deze aspecten opvolgen. Het gaat hier uiteraard om een werk van lange adem.

Een van de doelen van INTACT is om professionals of particulieren bij te staan bij het behandelen van meldingen. We willen een steunpunt zijn wat betreft de risicobeoordeling in functie van objectieve criteria en raad geven over welke de meest doeltreffende procedures zijn. Dikwijls moeten er meerdere actoren gecoördineerd worden.

Het is eveneens tijdens deze opleidingen en vormingen dat de juridische basis en advies over bescherming wordt verspreid. Elk jaar zal er een opleiding worden georganiseerd voor de politiediensten, magistraten, leden van de balie en jeugdhulpdiensten.

GEWENSTE IMPACT

- Echte richtsnoeren die de procedures verduidelijken en een aangepaste bescherming waarborgen, worden zowel in Vlaanderen als in Wallonië aangenomen. De professionals leren deze beetje bij beetje kennen en volgen ze.
- De samenwerking tussen professionals voor het beheer van situaties in verband met een risico op besnijdenis of een vastgestelde besnijdenis wordt versterkt;
- De professionals beschikken over een referentie **ruimte** voor ondersteuning en advies bij de stappen en procedures die ze moeten ondernemen.

Een interdisciplinaire en innoverende kijk ontwikkelen

INTACT creëert een interdisciplinaire en innoverende ruimte om ideeën te delen en concrete antwoorden op complexe situaties aan te brengen. De uitwisseling met de verschillende actoren wordt bevoorrecht via een dynamische en constructieve aanpak, met oog voor ieders opdracht.

In dit kader willen we een studie uitvoeren over hoe er in de strafrechtelijke en beschermingsprocedures rekening wordt gehouden met het belang van het kind dat het slachtoffer is van VGV of een risico loopt. Er wordt ook een tweede studie over VGV en multiculturaliteit ontwikkeld. Het doel ervan is om de bevindingen van INTACT over deze kwesties te verdiepen en te uniformiseren. Om deze aspecten te bespreken, zal er jaarlijks een “debatlunch” worden georganiseerd (juni) waarbij een erkende professional zal worden uitgenodigd om deze verschillende aspecten in te leiden. Op het einde van het debat wordt de fondsenwerving besproken.

Onze werking is enkel mogelijk via uitwisselingen met Belgische of buitenlandse partners. De ontwikkeling van een Belgisch, Europees en internationaal netwerk draagt bij tot de verrijking van onze debatten en een beter samenhangende werking en expertise. In dit kader moeten we in het bijzonder onze deelname als lid van de Steungroep (SG) van Gezamenlijke Strategie²⁷ in België benadrukken evenals het feit dat de coördinatrice van INTACT lid is van de raad van bestuur van de vzw “End FGM European campaign”, die meerdere verenigingen uit 15 verschillende Europese landen samenbrengt.

INTACT werkt eveneens samen met het College van procureurs-generaal in de uitwerking van een omzendbrief inzake eergereleerd geweld (inbegrepen VGV). Het doel van deze werkvergaderingen is niet enkel om tegen eind 2015 de omzendbrief uit te werken (die voornamelijk bevat: een strategische benadering, identificatie, registratie en codering van het

²⁷ Gezamenlijke strategie in de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking (GS-VGV). Dit is een netwerk van spelers uit uiteenlopende sectoren die een rol spelen in de strijd tegen VGV. Het doel is de samenhang van de preventieve acties en het beheer van VGV samenhangender te maken <http://www.strategiesconcertees-mgf.be/>

fenomeen) maar ook om een specifieke opleiding op te richten voor magistraten, personeel van de gerechtelijke orde en politiediensten.

Elke twee jaar wordt er ten slotte een colloquium of seminarium georganiseerd om alle belangrijke spelers rond deze thematiek te verenigen om zowel de interdisciplinaire samenwerking als de praktijk te beoordelen.

GEWENSTE IMPACT

- Ruimtes voor een multidisciplinaire reflectie en uitwisseling worden georganiseerd waarin vernieuwende oplossingen kunnen worden aangebracht. Ze worden als zodanig erkend en aangewend door mensen die op verschillende niveaus beslissingen kunnen nemen of invloed uitoefenen.
- De deelname aan deze uitwisselingen moedigt het engagement van de verschillende actoren aan en bevordert de uitvoering van het beleid i.v.m. preventie, bescherming en vervolging.
- Studies ter verdieping van de thematiek betreffende het belang van het kind en VGV, evenals de multiculturaliteit en VGV, wat INTACT in staat stelt om haar uitspraken en aanbevelingen te verfijnen.

Een betere toegang tot het gerecht

Als steunpunt wordt INTACT opgeroepen om raad te geven aan professionals in het beheer van meldingen van een risico op besnijdenis of vastgestelde besnijdenis. Het is mogelijk dat INTACT het roer overneemt van een vereniging of instelling die niet bij een beschermings- of strafrechtelijke procedure betrokken wil raken.

Ondanks het feit dat het Belgische recht deze mogelijkheid nog niet voorziet, integreren de statuten van INTACT de mogelijkheid om de slachtoffers in het gerecht te vertegenwoordigen indien dat nodig zou blijken. Wij zullen een document opstellen waarin duidelijk de interventiemogelijkheden hieromtrent worden bepaald, evenals de criteria voor het beheer van meldingen en de richting die dan moet worden gegeven. Deze criteria zullen elk jaar geëvalueerd worden. Zo kunnen we duidelijker de positie van INTACT meedelen aan de verenigingen en instellingen waar we mee samenwerken.

GEWENSTE IMPACT

- De medewerkers van INTACT weten duidelijk hoe ze meldingen moeten aanpakken en beheren;
- De medewerkers van INTACT weten in welk geval ze klacht moeten indienen of zich burgerlijke partij moeten stellen.

DE RAAD VAN BESTUUR

Céline Verbrouck
Advocate en voorzitter van INTACT

Benoît Van der Meerschen
Jurist, ondervoorzitter van INTACT

Sotieta Ngo
Juriste en penningmeester van INTACT

Jean-Jacques Amy
Gyneacoloog, professor emeritus van de VUB

Marie Bruyns
Gyneacologe

Françoise Digneffe
Professor emeritus criminologie UCL

Patricia Jaspis
Rechter van de correctionele rechtbank van Nijvel

Françoise Leroux
Psycholoog

Paul-Jacques Lamotte
Kinderarts

Christine Loudes
Directrice van de campagne End FGM, Amnesty International

Médiatrice Niwenamuha
Juriste

Philippe Woitchik
Ethnopsychiater, psychotherapeut

Rosalie Daneels
Advocate

Djenabou Teliwel Diallo
Sociaal assistente

Steun ons!

Rekeningnummer BE48 3630 4791 6727

Onze gecontroleerde en gedetailleerde boekhouding wordt gepubliceerd op
donorinfo.be

Paleisstraat 154 - 1030 Brussel – België

Tel: +32 (0)2 539 02 04 - Fax: +32 (0)2 215 54 81

E-mail: contact@intact-association.org

www.intact-association.org

BE 48 3630 4791 6727